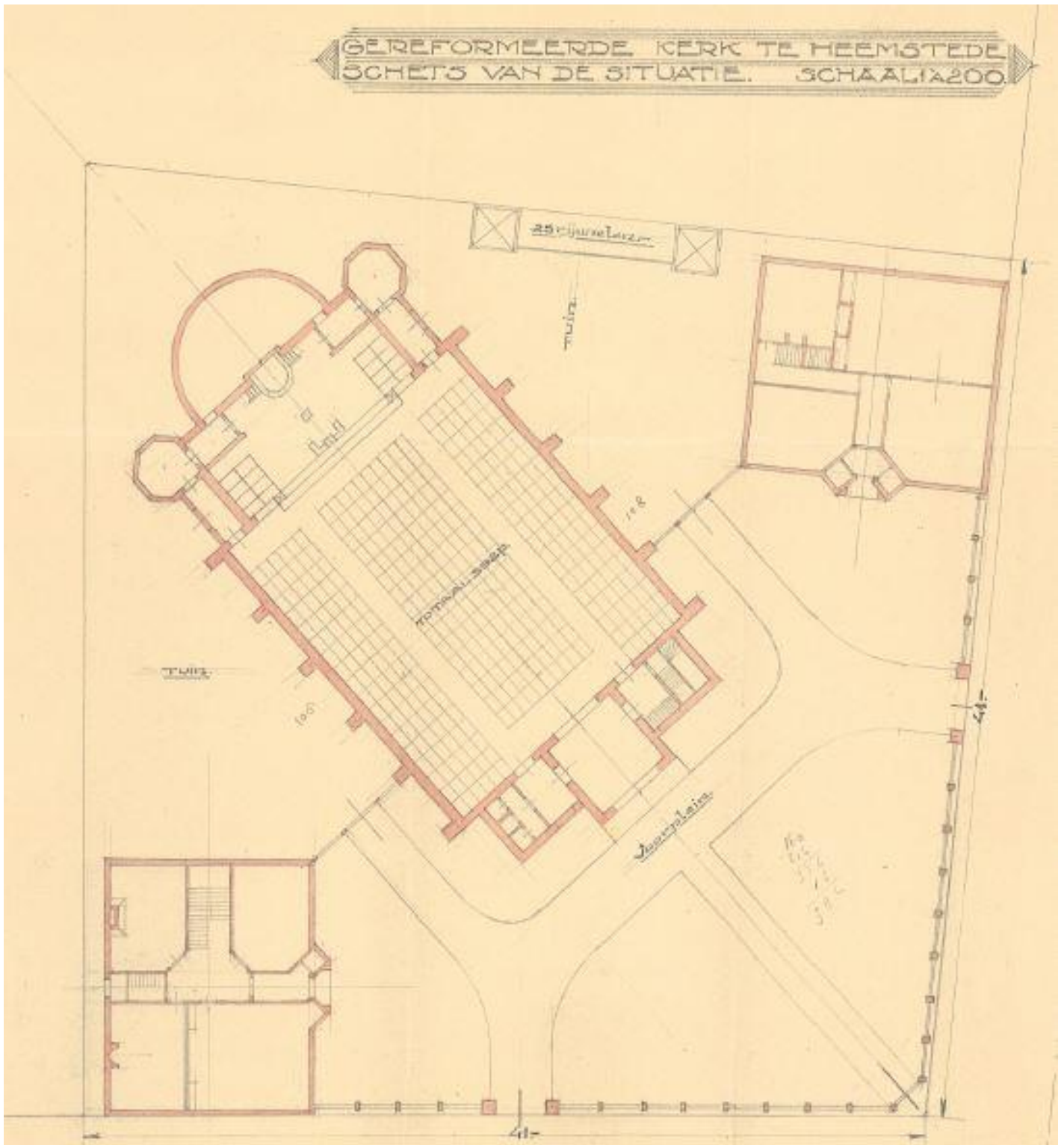
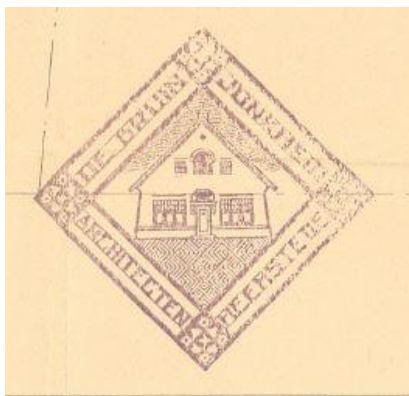

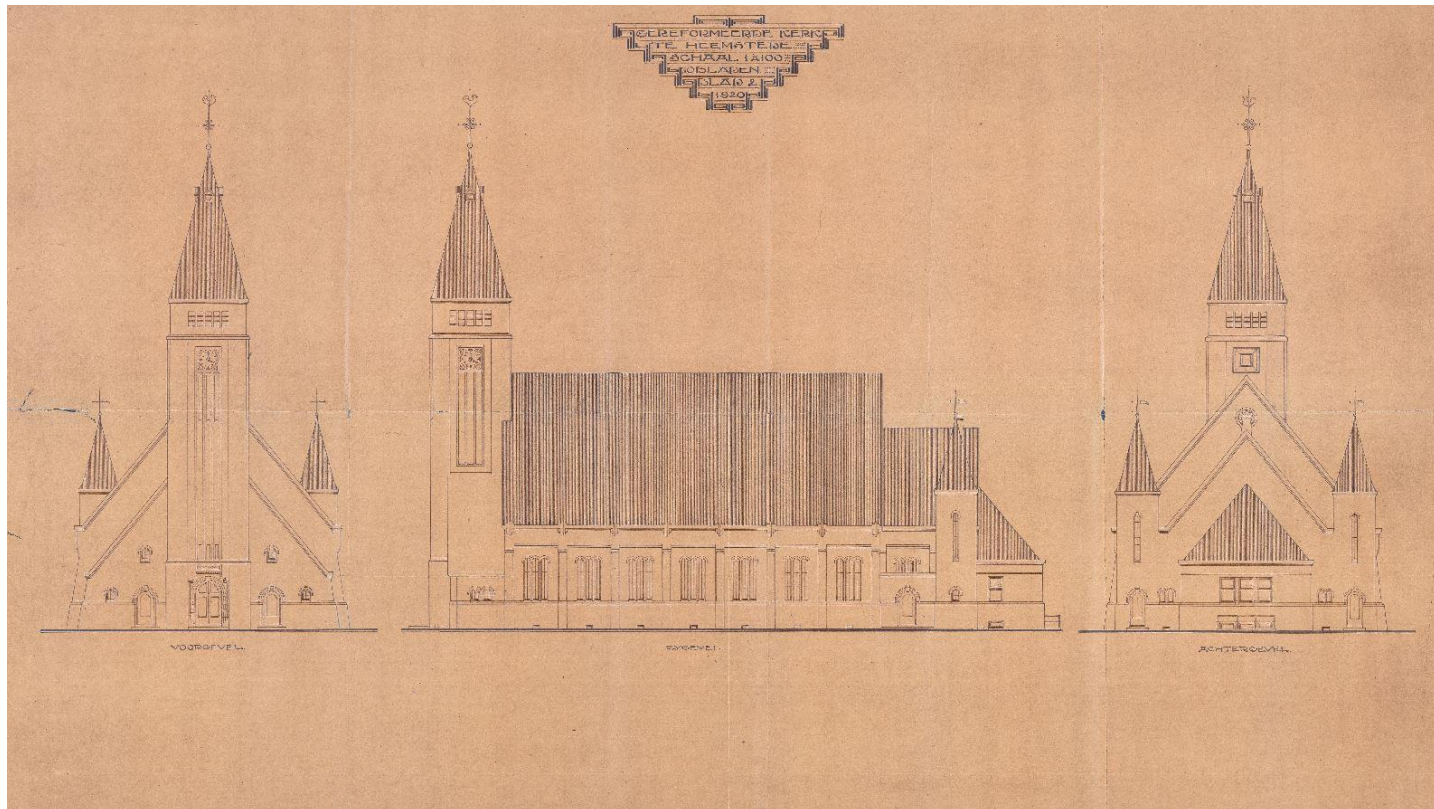
De Opstandingskerk aan de Koediefslaan

Schets uit 1918, gemaakt door de architecten Tijs de Bruin en Klaas Jonkheid. In het midden de kerk met links de pastorie en rechts de kosterij. Onderaan loopt de Koediefslaan, rechts de dan al geprojecteerde maar nog niet bestaande Van Slingelandtlaan.

Logo van De Bruin en Jonkheid op de bouwtekeningen van 1918. Hieronder hun briefhoofd.

Bouwtekening uit 1920.

De nieuwe Gereformeerde Kerk te Heemstede.

Op den 2^{den} Pinksterdag werd te Heemstede de nieuwe Geref. kerk in gebruik genomen met een dienst, waarin de dienaar des Woords preekte over Joh. 17 : 17^b: „Uw woord is de waarheid”, den tekst, die ook gebeiteld is in den gevelsteen.

In het mooie Heemstede heeft zich de Geref. kerk snel ontwikkeld. In haar vierjarig bestaan groeide het ledental 85 %. En dat er frisch leven is blijkt ook uit den moed om zulk een kerk, berekend op nog grooteren groei, te zetten. Daar is geloof voor

noodig. En al werd terecht gewaarschuwd, dat 't uiterlijk schoon haar niet tot zelfverheffing mag leiden en daarmee het innerlijk schoon, dat meer is, opgeofferd zou worden, toch mag Heemsteê's gemeente wel zeer dankbaar zijn, dat ze dit werk mocht volbrengen.

Dat inzonderheid de architecten-firma „De Bruin & Jonkheid” een woord van hulde toekomt, zal ieder beschouwer van onze photo en meer nog hij, die ook het inwendige van kerk en pastorie ziet, verstaan.

Daar is gebroken met de opvatting als zou 't er op aankomen vier muren met een dak te hebben, waarin men zooveel mogelijk menschen kan bergen. Hier is bouwkunst. Hier zijn gedachten in lijnen en vormen en kleuren, gedachten rechtstreeks in verband met het karakter van onzen eeredienst, van den Roomschen dienst — en terecht — zoo scherp onderscheiden. Thans gaan we daarop niet breeder in.

Genoeg zij, dat ieder Gereformeerde die daartoe neiging heeft, zich gerust in Heemstede kan vestigen en ruime plaats en een hartelijke ontvangst in de Geref. kerk daar zal vinden.

Stelle de groote Bouwmeester van het huis niet met handen gemaakt, dit vergankelijke toch schoone godshuis, tot een rijken zegen

1920

1960 en 1962, plannen voor verbouwing, tekst folders

‘Toen in 1921 op 2e Pinksterdag de ‘Koediefslaankerk’ in gebruik werd genomen, waren voor- en tegenstanders van de bouw het over één ding roerend eens, nl. dat het een hele vooruitgang was, vergeleken met de verbouwde bollenschuur, waarin men voorheen samenkwam.

Weinigen onzer zullen zich die blijde stemming van toen nog kunnen herinneren, doch velen, zo niet allen, zullen zich die kunnen indenken. Immers nog kort geleden, in 1957, werd de houten noodkerk aan de Camplaan verwisseld voor een modern gebouw. En wat voor één? Van heinde en ver komt men kijken en prijst men ons gelukkig met de ‘Pinksterkerk’.

Nu was dat in 1921 met de ‘Koediefslaankerk’ ook het geval. Architectonisch werd die bijzonder mooie gevonden en als wij het gehele complex, inclusief de pastorie en kosterij, bekijken, dan moeten wij toegeven, dat het een afgerond geheel is, met een uitgesproken stijl en konsekvent doorgevoerde vormgeving. Maar dat er na bijna 40 jaren eens iets aan het interieur moet worden gedaan, daarover zijn wij het vrijwel allen eens. Maar wát en hoe?

Laat de Commissie van Beheer dat uitmaken, zei de Kerkeraad, daar is ze voor.

Wat dit genoemde Commissie aan hoofdbreken heeft gekost, zullen wij U besparen. Een interieur veranderen met een eigen stijl, is veel moeilijker dan een nieuwe kerk bouwen.

Niettemin kwam zij, deskundig voorgelicht door Architect P. Koster, tot de hierna volgende konklusies en voorstellen, die inmiddels door de Kerkeraad werden beaamd en goedgekeurd.

Vandaag aan de dag zitten wij vrijwel doorlopend met licht aan in de kerk. Zij is somber. De predikant staat te ver van de gemeente. De banken zijn dermate aangevreten door de houtworm, dat zij hoogstens nog enkele jaren mee kunnen. De ‘kuil’ in de vloer heeft geen zin, de akkoustiek dient verbeterd. De organisten zitten te veel in een nis en horen de zang van de gemeente niet voldoende. Een algehele verbetering zal de volgende punten moeten omvatten:

- de bogen boven de preekstoel moeten gedeeltelijk dichtgemaakt en weggewerkt. De podium verlaagd. De preekstoel, in een andere vorm, naar voren geplaatst. Een symbolische avondmaalstafel, alsmede de doopvont, krijgen een plaats op het podium.’
- de ouderlingen- en diakenbanken komen in het schip der kerk te staan.
- de ramen moeten vergroot, de tussenstijlen en boogjes weggehakt en het donkere glas vervangen door modern, lichtgetint glas. De ramen te voorzien van nieuwe gordijnen.
- de vloer moet, in hellende lijn, vlak gelegd worden en voorzien van een naadloze bedekking.
- de oude donkere banken moeten vervangen door lichte banken, aangevuld met vakken stoelen voor het podium, zodat deze gemakkelijk kunnen worden gebruikt voor de Avondmaalsviering.
- de paden dienen verlegd, waarbij de zijpaden langs de zijwanden der kerk komen te lopen. Deze zijwanden zullen van een lambrizing worden voorzien.
- de orgelgalerij moet vergroot, zodat de organisten met de speeltafel buiten de bestaande nis komen te zitten en meer contact hebben bij de gemeentezang. Het orgelfront moet gemoderniseerd.
- de hoge kap moet afgeschoten worden met een plafond tussen de laagste spantbalken, waardoor de akkoustiek wordt verbeterd en minder warmte verloren gaat. Moderne verlichtingsornamenten zullen de oude, pretentieuze, bollen moeten vervangen.
- het verwerk moet in harmonieuze kleuren worden uitgevoerd.

Willen wij in 1961 bij het 40-jarig bestaan van de ‘Koediefslaankerk’ onze wensen gerealiseerd zien en in een vernieuwd interieur onze dankdienst houden, dan zullen wij in 1960 de handen uit de mouwen moeten steken. Deze vernieuwing zal f 125.000,- gaan kosten, doch is o.i. deze som waard. U hebt zich daar zelf van kunnen overtuigen bij de bezichtiging van de tekeningen in beide kerkgebouwen en op de gemeente-avond. Men was toen in grote meerderheid van mening, dat onze plannen moesten doorgaan. Welnu: dan rekenen wij ook gaarne op de offervaardigheid der gemeente.

Wij hadden reeds f 22.000,- beschikbaar. Ontvingen van een enthousiast gemeentelid een gift van f 3000,-, zodat nog een bedrag van f 100.000,- bijeengebracht en geleend moet worden. Indien de gemeente bereid is f 35.000,- op te brengen en uiteindelijk niet meer dan f 65.000,- geleend behoeft te worden, achten Kerkeraad en Commissie van Beheer de financiering verzekerd. Een bedrag van f 35.000,- komt ongeveer overeen met driekwart van het bedrag dat de gemeente per jaar aan vaste vrijwillige bijdragen opbrengt.

Mogen wij op Uw medewerking rekenen? Gelieve dan onderstaand biljet duidelijk in te vullen. Op de achterzijde dezer circulaire vindt U nadere gegevens voor wat betreft de inlevering.

Namens het actie-comité: B.J. Scheffer, voorzitter

Namens de Kerkeraad: Dr. A. Dondorp, praeses, Drs. D.J. Coumou, scriba

Daarna wordt de mogelijkheid gegeven voor een gift ineens, voor een gift per maand (gedurende een jaar) of per kwartaal (gedurende een jaar) en mag men invullen of men een kwitantie wil of zelf wil gieren.

Het lukte niet om voldoende geld bij elkaar te brengen dus kwam er in 1962 een nieuwe folder.

Wij vragen Uw aandacht en Uw... voor de nieuwe Koediefslaankerk

Heemstede, maart 1962

Broeders en zusters!

In september 1960 heeft de Commissie van Beheer U medegedeeld, dat de bestaande plannen voor de restauratie van de Koediefslaankerk helaas geen doorgang konden vinden.

Anderhalf jaar later.

Nu wij ons 1½ jaar later weer, en wel over hetzelfde onderwerp, tot U richten, moeten wij U eerlijk zeggen dat de teleurstelling over het uitstel in 1960 er nu in 1962 in 't geheel niet meer is. Van de plannen van 1960 kon n.l. niet worden gezegd dat zij bij kerkeraad, commissie van beheer en gemeente onverdeelde instemming vonden.

De nieuwe plannen hebben, althans bij kerkeraad en commissie van beheer, reeds een enthousiast onthaal gevonden, terwijl wij vertrouwen dat U, na deze plannen te hebben gezien, even enthousiast zult zijn.

Wat deden wij tussen september 1960 en nu?

In deze periode hebben wij een tweetal pastorieën kunnen kopen en zijn er verschillende andere voorzieningen getroffen.. Dit is mogelijk gemaakt mede door Uw offervaardigheid in de vorm van extra giften en het renteloos ter beschikking stellen van niet onbelangrijke bedragen, terwijl door het uitstel ook een fors bedrag ter beschikking stond uit het fonds voor bijzondere doeleinden.

In dit tijdsbestek van 1½ jaar is een belangrijke verhoging bereikt van de vaste vrijwillige bijdragen. Bedroegen deze in 1960 ongeveer f 48.600,-, op de begroting van 1962 staat thans een bedrag van f 61.000,-, waardoor onze financiële positie veel sterker is geworden. Ook de actie voor de Stichting Steun Kerkbouw slaagde met een bedrag van ongeveer f 35.000,-. Waarom wij dit alles in herinnering brengen? Het antwoord op deze vraag luidt: omdat wij voor al deze dingen erg dankbaar zijn!

Nu...

En nu willen wij met woorden, die Paulus in een heel ander verband gebruikt, U toch vragen: Wilt U met ons vergeten hetgeen achter ons ligt? en U toeroepen: Streck U met ons uit naar hetgeen voor ons ligt. Nu ook verder in het spoor van hetgeen wij bereikt hebben.

Wat ligt er voor ons?

Dat is de uitvoering van het nieuwe plan van de restauratie van het interieur van de Koediefslaankerk! Bij de uitvoering van dit plan is er ernstig rekening mee gehouden dat de liturgische handelingen zowel goed verstaanbaar, als voor iedereen zichtbaar dienen te zijn, terwijl in de plannen mede is betrokken de uitvoering van reeds lang noodzakelijke werkzaamheden, zoals het aanbrengen van een garderoberuimte, het verminderen van de tocht enz. Daarnaast moeten dak en torens gerepareerd worden i.v.m. geconstateerde lekkage.

In het bestek van deze brief is het niet mogelijk hierover meer te vertellen. Daarom willen de kerkeraad en de commissie van beheer U over de plannen en de daaraan verbonden financiële konsekventies alle inlichtingen geven. U kunt deze inlichtingen ontvangen op zaterdag 17 maart a.s. in de jeugdzaal van de Koediefslaankerk, 's middags tussen 3 en 5 uur. Wij verwachten U daar gaarne!

En de kosten?

Al lezende is bij U zeker reeds de vraag opgekomen wat de kosten zijn. Welnu, de kosten voor de uitvoering van dit plan zijn begroot op f 70.000,-. Dit zal U, naar wij vertrouwen, niet tegenvallen, omdat U zich zult herinneren dat de uitvoering van vroegere plannen f 125.000,- zou hebben geveerd.

Hoe komen wij aan het geld?

Bij de in 1960 gevoerde actie is door de gemeente aan giften toegezegd een bedrag van f 25.000,-. Hiervan is reeds f 10.000,- ontvangen. Er liggen dus nog toezeggingen voor een bedrag van f 15.000,-.

Nu hopen wij, dat zij die reeds hebben toegezegd en nog niet betaald hebben, bereid zullen zijn deze toezegging gestand te doen dan wel te verhogen, en dat zij, die nog geen toezegging deden, hiertoe thans gaarne bereid zullen zijn. In dat geval kunnen de plannen doorgang vinden, omdat wij voor het resterende bedrag een lening kunnen opnemen.

Wat wij nog meer zouden willen doen.

De kerkeraad en de commissie van beheer zouden echter ook de verwarming willen vernieuwen. De klachten over de bestaande verwarming zijn vele, de kosten door het abnormale oliebruik erg hoog en de installatie zal binnen enkele jaren toch vernieuwd moeten worden.

Voorts zouden wij gaarne de bestaande banken willen verwijderen en daarvoor in de plaats gedeeltelijk nieuwe banken en gedeeltelijk nieuwe stoelen willen opstellen.

Om dit te kunnen uitvoeren moet er een bedrag van f 35.000,- meer beschikbaar komen, n.l. f 11.000,- voor de verwarming en f 24.000,- voor de vervanging van de bestaande banken.

Hoe wij dit kunnen bereiken.

Het zou natuurlijk bijzonder fijn zijn, indien dit bedrag van f 35.000,- extra door de gemeente bij elkaar gebracht wordt. Dit kan op verschillende manieren geschieden.

In de eerste plaats natuurlijk door giften, maar ook door het renteloos ter beschikking stellen van bedragen. Zijn de toezeggingen aan giften en de inschrijvingen op de renteloze lening belangrijker hoger dan de bovengenoemde minimaal benodigde f 15.000,-, dan zal alles worden gedaan wat mogelijk is één of beide wensen in vervulling te doen gaan.

Middels de zich bij deze brief gevoegde kaart kunt U van Uw bereidheid, ook in financieel opzicht het uitvoeren van de interieurverandering van de Koediefslaankerk mogelijk te maken, mededeling doen.

Tenslotte.

Vragen wij nu iets wat boven de draagkracht van onze gemeente uitgaat? Wij geloven oprecht dat het gestelde doel kan worden bereikt wanneer wij ons *allen* met liefde en enthousiasme achter deze plannen stellen. Vraag niet, voordat U de kaart gaat invullen, waarmee U zou *kunnen volstaan*, maar veeleer wat U in Uw omstandigheden *mag doen*

voor het werk in de gemeente van Onze Heer Jezus Christus. god heeft de blijmoedige gever lief.

Namens de kerkeraad
G.N. Lammens, *praeses*
D.J. Coumou, *scriba*

Namens de commissie van beheer
K.M. Roose, *voorzitter*
M.G. Kortleve, *secretaris*

Bij het 50-jarig jubileum Gereformeerde Kerk in 1967 (Artikel uit Haarlems Dagblad 8-4-1967)

'Op 9 april 1967 werd in een sobere herdenkingsdienst herdacht dat precies 50 jaar daarvoor de eerste gereformeerde kerkdienst in Heemstede gehouden werd in een bollenschuur aan de Crayenestersingel. Ds. Datema ging in die dienst voor en de eerste ouderlingen en diakenen werden benoemd. De kerk werd toen dus geïnstitueerd. Daarvóór gingen de Heemsteedse gereformeerden in Haarlem naar de kerk.

Ds. Dondorp, die van 1929 tot oktober 1966 het ambt in Heemstede diende, ging voor in de herdenkingsdienst, G.N. Lammens verzorgde de liturgie.

1918-1924 Brouwer de eerste dominee. In een wijkgebouw in de Biltonstraat werden op zondagen bijbellezingen gehouden. Vanaf 1936 (moeilijk leesbaar) waren er diensten in het gebouw voor Christelijke Belangen aan de Voorweg, daarna in een houten noodgebouw aan de Camplaan. In aug. 1956 werd begonnen met de bouw van de Pinksterkerk; Dr. P.J. Richel legde de eerste steen.

Ds A. Dondorp was volgens HD in 1967 'robuust' en 'goedlachs' en in heel Heemstede 'een geziene figuur'. Dat bleek, aldus HD, ook in 1966, toen hij 40 jaar predikant was en afscheid nam om in Gapinge in Zeeland een nog wat rustiger predikambt te aanvaarden.

Nieuwe structuur kerkeraad: waren er vroeger een wijk noord en een wijk zuid, nu is er een wijk centrum bijgekomen. Er zijn nu dus twee colleges maar drie wijkkerkeraden. De generale synode van Utrecht van 1960 heeft een functionele verdeling van taken mogelijk gemaakt. De drie wijkkerkeraden doen zelfstandig alle pastorale zaken af. Voor algemene zaken is er één kerkeraad, met vertegenwoordigers uit de drie wijken daarin.

(...)

'Bovendien zijn de Heemsteedse gereformeerde predikanten gedurende de laatste vijf jaar vrij intensief betrokken bij het bijzonder jeugdwerk in het Jeugdhonk achter de Pinksterkerk, namelijk 't evangelisatiewerk met een pedagogisch-maatschappelijk accent. dit werk is goed van de grond gekomen.' Vooral Bavinck heeft daar veel bemoeienis mee.

'Er is dus ook bij de gereformeerde kerk van Heemstede een modern accent merkbaar, namelijk een grote missionaire bereidheid. Oecumenisch gesproken is er ook beweging in deze kerk merkbaar, onder meer door intensieve gesprekken met de hervormde en rooms-katholieke collega's. Er zijn in Heemstede een zestal interkerkelijke gespreksgroepen gevormd, waarvan enige onder leiding van gereformeerde predikanten. Ds. Kr. Smit, hoewel hij pas zo kort in Heemstede staat, is wegens zijn organisatorische kwaliteiten tot de voorzitter van de Oecumenische Raad Heemstede benoemd.'

Dominees in de Koediefslaankerk

1918-1924 Ds. H. Brouwer

1925-1926 Ds. J. Ubels

1927-1929 Prof. dr. H.J. Bavinck

1929-okt. 1966 Ds. A. Dondorp

maart 1938 -1942 naast Dondorp een 2^e predikant: ds. T. van den Born

2 juli 1942-30 mei 1946: ds W.C. van den Brink

vanaf dec. 1960 ds. G.N. Lammens, geen huisbezoeken, 18 predikbeurten per jaar - houdt zich verder bezig met landelijk jeugdwerk; is daar ook voorzitter van.

Vanaf 1966 een splitsing in wijken.

1966 okt.- Ds. Kr. Smit (Heemstede centrum)

1967- Ds. A. Riddersma (in 1967, geboren 1928, 1962-1967 predikant in Zuid-Laren) (Heemstede Noord en deel Aerdenhout)

Ds. Bavinck (Heemstede-Zuid+ Bennebroek)

Ds. J.J. Bouman, Heemsteedse Dreef 111, emeritus predikant van de kerk in Koog aan de Zaan, doet hulppastoraat. Er is namelijk veel werk door Meer en Bosch, Cruquiushoeve en Kennemerduin en gezinnen.

Dr. P.J. Richel, van 1946 tot 1960 predikant in de voorloper van de Pinksterkerk, is in 1967 godsdienstleraar aan het ECL.

Ds. Mr. C. Brouwer is in 1971 predikant in zuid (Pinksterkerk)

Bij het 50-jarig bestaan van de kerk aan de Koediefslaan, 1971

Verhaal D. Dondorp (architect van de BNA) over symboliek

'De eerste wereldoorlog is maar nauwelijks afgesloten. De Gereformeerde Kerken als instituut zijn nog jong, van 1892, en hebben beslist niet de naam van fraaie kerkgebouwen te kunnen of willen neerzetten. Langs het landweggetje echter verrijst een kerkgebouw dat een voorbeeld gaat worden van architectuur-vernieuwing. Vele andere kerkgebouwen worden door onze vijftigjarige geïnspireerd. Men moet vandaag toch zeker bewondering hebben voor de mensen, die dit gebouw hebben aangedurfd. Ze zijn wat hun kerkgebouw betreft revolutionair geweest, maar dat kleine groepje heeft er in die na-oorlogse tijd ook de [financiën] voor op tafel gelegd. Bovendien kijken deze gemeenteleden al tot in onze tijd, want in hun plan is ook opgenomen de bouw van een jeugdhuis, een pastorie en een kosterswoning. En deze facetten vormen dan ook nog met het kerkgebouw een eenheid. Het werd een Godshuis met accommodatie en ook nog een toren.

Een van de bouwmeesters is nog in leven, Klaas Jonkheid. Zijn kollega-architect was de heer De Bruin van wiens hand de stedenbouwkundige opzet en de konstrukties waren, terwijl de heer Jonkheid het ontwerp van de architectuur voor zijn rekening nam. De uitvoering van het gehele complex werd gedaan door Jos Cuijpers, adviseur van de gemeente Heemstede. De beroemde architect Jos Cuijpers, de man van het Centraal Station en het Rijksmuseum te Amsterdam, nodigde de heer Jonkheid naar zijn bureau te Amsterdam, om hem een compliment te geven van het ontwerp van wat nu de Opstandingskerk is.'

[NB: Dondorp vergiste zich een generatie. De architect van het Centraal Station en Rijksmuseum is Pierre Cuypers (1827-1921). Zijn zoon Jos (1861-1949) is de man van o.a. de kathedrale basiliek St. Bavo in Haarlem, de Effectenbeurs en het Uitbreidingsplan van Heemstede in 1912. Hij zat jaren in de Welstandscommissie van Heemstede en beoordeelde in die functie ook het plan van De Bruin en Jonkheid.]

'De landelijke pers kreeg ook oog voor de bijzondere stijl van het Heemsteedse kerkgebouw. Er verschijnen al spoedig artikelen die van bewondering spreken. Wel te verklaren. Vele jaren lang trok de kerkbouw zowel bij de Hervormden als bij de Gereformeerden niet meer de aandacht. De bouw van kerken had geen allure. De gereformeerden waren nog niet toegekomen aan de bouw van grote kerken. In de twintiger jaren gaat de welstand van kleine luyden toenemen. Daar komt bij dat Abraham Kuyper deze groep door zijn bezielende leiding stevig in de hand heeft en ook stimuleert om de gereformeerde kerkbouw in verschillende

plaatsen van de grond te laten komen. Bovendien schrijft Abraham Kuiper zijn boek over Kerk en Eeredienst, waarin hij lijnen uitstippelt waarlangs de kerkbouw dient te gebeuren. Je zou kunnen zeggen dat de vijftigjarige van nu een echte 'kuijperiaanse kerk' is geworden. Alleen, architect Jonkheid is verder gegaan en heeft de kerk een aantal symbolen meegegeven.'

- Symbool van de zevenvoudigheid in de zeven traveeën van het schip van de kerk.
- Drievoudigheid: drie frontingangen, drie bogen, zijramen
- Het woord staat centraal: alle constructielijnen van bogen en kerkspanten vinden één middelpunt: de bijbel op de kansel.
- Kunstzinnig, diffuus licht.

'In de Standaard van 24 december 1921 valt te lezen dat de verslaggever in die tijd verzuchtte: 'Hier waren knielbanken op zijn plaats...'. Het Haarlems Dagblad van 18 februari 1922 schrijft over de Koediefslaankerk als over 'den deftigen kerk' met een wijdingsvol cachet en treffend schrijft de Haagsche Courant op 12 februari 1922' dat de architect erin geslaagd was het gebouw zowel in- als uitwendig een wijding mee te geven 'die een lust voor het oog is en een sieraad voor de omgeving'.

Ds. Brouwer was degene die het opschrift liet aanbrengen: Uw Woord is de Waarheid. Een kleine groep gemeenteleden heeft voor dat gebouw veel geofferd. Men is, zonder dat het geld er was, gaan bouwen 'in een goed toeverzicht'. 'Men gebruikte de zogenaamde 'christelijke' vorm van bouwen, een regie-kontrakt: bouwen zonder aanneming, dat wil zeggen met vergoeding van materiaal en loon en een winstmarge. De firma Lindeboom was de aannemer.

De beslissing om ook een toren te bouwen viel pas toen de kap op de kerk lag. De kerk kostte fl 95.000,- en de toren fl 30.000,- Een geweldig bedrag in die tijden. Na de kerk bouwde men de pastorie, de kosterij en de vergaderruimten, wat drie jaren duurde.'

'De dakbedekking van ons kerkgebouw bestaat uit leien in kruisverband. De leien zijn afkomstig uit de groeve van Mayen in de Eiffel. De inkopers van de leien logeerden een nacht in deze Duitse plaats in een hotel. De dagelijkse gasten rond de stamtafel van dit hotel spraken nergens anders over dan de wraak, die Rache; de oorlog van 1914-18 was verloren maar de gedachte aan wraak had zijn plaats ingenomen. Van deze wraak-gesprekken waren de Heemstedse kerkebouwers getuige. Een merkwaardig geschiedenisje in de historie van de bouw van een kerk, waar de liefde van God zoveel jaren zou worden verkondigd.'

'De stenen, afkomstig uit de Betuwe, waren zo mooi van kleur (...) dat architect Van Lochem deze stenen eveneens gebruikte voor de Haarlemse stadswijk Tuinwijk.' (voorjaar 1922 in gebruik genomen)

'Op Pinksteren 1921 werd de kerk in gebruik genomen, maar zonder kerkbanken, de banken waren niet klaar. En daarom hebben de eerste gasten die ons kerkgebouw bezochten het Pinksterfeest gevierd op plankjes op kisten.

600 zitplaatsen telde het gebouw en de gemeente telde maar 200 kerkgangers. Een gordijn, enkele jaren dwars door de kerk gespannen, zorgde ervoor dat de schapen toch in een besloten ruimte dicht op elkaar 'geweid' konden worden.'

'In de St. Bavokerk te Haarlem vindt u een laatste ingemetselde steen met de tekst: 'Gedenk in uw gebed Joseph Cuijpers die de kerkbouw naarstig beoefende'. Na een halve eeuw mag de kerkbouw aan de Koediefslaan beschouwd worden als voltooid. We mogen zeggen; laat het gebed voor Klaas Jonkheid, de nog levende bouwmeester van de nu geheten Opstandingskerk, die de kerkbouw eveneens naarstig beoefende, niet achterwege blijven. In het woord herdenken zit het woord denken en denken en denken over mensen die met geloof en visie een Godshuis bouwden, waarin zo vele jaren lof tot de Here God opklonk, stemt tot danken.'

Herinneringen van de heer L. Lam, deels geparafraseerd, deels letterlijk

D. Dondorp heeft als architect een verhaal geschreven over de symboliek van de kerk. 'Als gewone kerkganger heb je daar zo geen erg in. Toen ik als kind hier kerkte is de symboliek me dan toch totaal ontgaan. De monumentaliteit heeft me altijd wél getroffen. Vooral wanneer je vanaf de Herenweg de kerk zal liggen. (...) De banken, die er indertijd stonden, zullen waarschijnlijk niet de goedkoopste geweest zijn, ze waren – althans in onze ogen - beslist wel

de ongemakkelijkste.' Je kon er als kind moeilijk op stilzitten en 'ze gaven meermalen aanleiding tot het vervaardigen van inscripties op het houten vlak voor en boven je knieën.' 'In de kerk gezeten (...) had je een fraai gezicht op het boven je hoofd zich bevindende balkenstelsel, met de langbuizige hangende lampen, waaraan we ons als jongens in gedachten als Tarzans van achter naar voor en van voor naar achter slingerden.

Het oorspronkelijke aantal zitplaatsen van meer dan 700 was in de aanvang veel te groot.' Gordijn halverwege de kerk. 'Het is geloof ik onder ds. Ubels verdwenen.' De kerk bleef aan de grote kant. 'Dat werd beter toen de gemeente vrij snel groeide, tot de kerk aan de Camplaan erbij kwam. Weer was de kerk goed aan de maat. In de oorlogsjaren echter werd de kerk te klein en kregen we jaren van elke zondag een afgeladen volle kerk en week aan week dubbele ochtenddiensten. De veranderde weer toen de kerk van Haarlem werd gesplitst en Bosch en Vaart de kerk van Heemstede verliet om zich bij Haarlem-Zuid te voegen. Vanaf deze tijd is de kerk nooit meer helemaal vol geweest.'

Akoestiek: voor zang- en muziekkuitvoeringen geschikt, voor gesproken tekst niet. dat was een probleem bij de eerst dominee (later professor) Bavinck: hij had een vrij zwakke stem.

Er werd een schelp op de preekstoel gezet. Dondorp had een aanmerkelijk sterkere stem en toen werd de schelp weer weggehaald.

Dominee Richel bedacht de naam Koediefkerk.

'Ook de zichtbaarheid van de dominee op de kansel liet te wensen over.'

Dit alles resulteerde (veel later dus) in de verbouwing van 1962.

Het complete artikel over de kerk verscheen in HeerlijkHeden 160, 2014.